

SAŽETI IZVJEŠTAJ O USPOSTAVLJANJU BAZE PODATAKA AKTIVNIH SLUČAJEVA OSOBA NESTALIH USLIJED ORUŽANIH SUKOBA NA TERITORIJI BIVŠE JUGOSLAVIJE

Distribucija:

Opšta

Sarajevo, 1. novembar 2022. godine

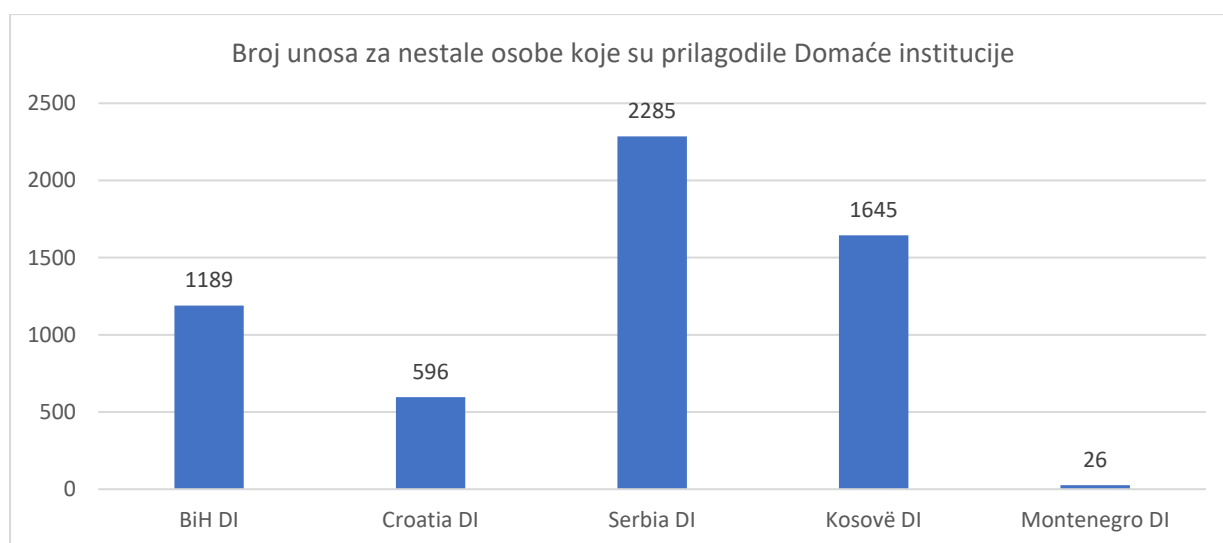
ICMP.GR.WB.333.3.W.bcs.doc

1. Traganje za velikim brojem osoba koje su nedobrovoljno nestale uslijed kršenja međunarodnog prava zahtijeva prikupljanje, analizu i objedinjavanje tačnih ličnih podataka, kao i drugih setova podataka.
2. Više od 40.000 osoba je nestalo tokom oružanih sukoba 90-tih godina na teritoriji bivše Jugoslavije. Svaka od domaćih institucija nadležnih za pitanja nestalih osoba u Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori, Hrvatskoj, Kosovu*, i Srbiji¹ je uspostavila vlastitu zvaničnu evidenciju nestalih osoba, bilo da su ih kao nestale prijavili srodnici tih nestalih osoba, bilo na osnovu slučajeva nestalih osoba koji su prijavljeni nacionalnim komitetima Crvenog krsta, Međunarodnom komitetu crvenog krsta ili Međunarodnoj komisiji za nestale osobe (ICMP).
3. Uslijed međusobno povezane prirode oružanih sukoba na teritoriji bivše Jugoslavije, brojni građani jedne republike su nestali na teritoriji druge. Štaviše, građani čiji su srodnici nestali na jednoj teritoriji su se tokom rata preselili i sada žive negdje drugo. Ovi faktori su uticali da nestale osobe budu prijavljene organima više od jedne zemlje, pri čemu su srodnici nestale osobe ponekad dostavljali različite podatke o istoj nestaloj osobi jednom ili više državnih organa. Kako bi se unaprijedila efikasnost istraga u slučajevima nestalih osoba, potreba za objedinjavanjem, usklađivanjem i uspostavljanjem tačnih podataka koje posjeduju različiti državni organi se pokazala ključnom.
4. Baza podataka aktivnih slučajeva osoba nestalih uslijed oružanih sukoba na teritoriji bivše Jugoslavije (Baza podataka) koja je u javnom domenu objavljena u novembru 2022. godine, je rezultat više od desetljeća udruženih napora domaćih institucija nadležnih za rješavanje pitanja nestalih osoba u Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori, Hrvatskoj, Kosovu, i Srbiji, uz podršku ICMP-a, na uspostavljanju jedinstvene i tačne evidencije svih aktivnih slučajeva nestalih osoba.
5. ICMP je 2011. godine predložio kreiranje regionalne Baze podataka u cilju unapređenja saradnje putem razmjene informacija o aktivnim slučajevima nestalih osoba. Nakon nekoliko regionalnih sastanaka, ICMP je 2016. i 2017. godine s domaćim institucijama za nestale osobe zaključio sporazume o uspostavljanju Baze podataka. Do kraja 2017. godine su sve domaće institucije za nestale osobe koje su učesnice, dostavile ICMP-u svoje podatke o aktivnim slučajevima nestalih osoba u cilju uspostavljanja Baze podataka.
6. 2018 godine su u skladu s Londonskom deklaracijom o nestalim osobama u okviru Berlinskog procesa za Zapadni Balkan, domaće institucije nadležne za pitanje nestalih osoba u Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori, Hrvatskoj, Kosovu i Srbiji potpisale Okvirni plan za rješavanje pitanja nestalih osoba iz sukoba na području bivše Jugoslavije (Okvirni plan) i pri tom su formirale Grupu za nestale osobe (GNO). Jedna od ključnih komponenti Okvirnog plana jeste razmjena podataka o slučajevima nestalih osoba među članicama GNO-a i s porodicama nestalih putem Baze podataka. U Okvirnom planu se GNO obavezala da će uspostaviti Bazu podataka u javnom domenu, a nakon usklađivanja podataka iz evidencija o nestalim osobama.
7. Na prvom sastanku Grupe za nestale osobe (GNO) koji je održan u decembru 2018. godine u Crnoj Gori, GNO je uspostavila Operativnu grupu za Bazu podataka. Njeni zadaci su:
 - Ažuriranje evidencije o slučajevima nestalih osoba, odnosno otvaranje novoprijavljenih

* Ovaj naziv nije povezan s pitanjem statusa Kosova i u skladu je sa Rezolucijom 1244/1999 Vijeća sigurnosti UN-a i Mišljenjem Međunarodnog suda pravde o proglašenju nezavisnosti Kosova.

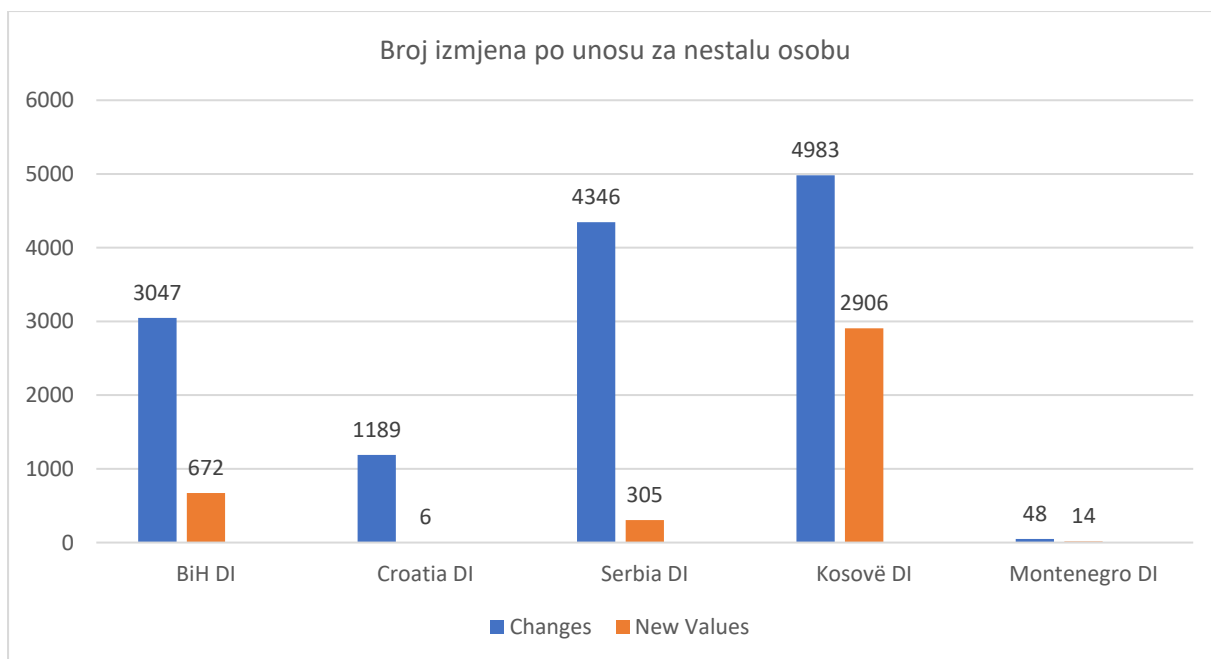
¹ DI-ovi su: Institut za nestale osobe Bosne i Hercegovine, Komisija za nestala lica Crne Gore, Uprava za zatočene i nestale Ministarstva hrvatskih branitelja Republike Hrvatske, Komisija za nestala lica Kosova, Komisija za nestala lica Vlade Republike Srbije.

- slučajeva i zatvaranje identificiranih ili pronađenih slučajeva u Bazi podataka;
 - Usklađivanje vrijednosti podataka za duplirane unose o slučajevima nestalih osoba u Bazi podataka;
 - Proširivanje sadržaja Baze podataka dodavanjem dodatnih dokumenata koji su relevantni za verificiranu evidenciju o slučajevima nestalih osoba, a koji bi mogli pomoći u traženju nestalih osoba.
8. Od svog uspostavljanja Operativna grupa za Bazu podataka je, putem intenzivnog poređenja antemortalnih podataka, uskladila vrijednosti podataka u pojedinačnim unosima za 5.741 nestalu osobu koje su u Bazu podataka dostavile dvije ili više domaće institucije.
 9. Kako bi se osigurala transparentnost u usklađivanju podatka u evidenciji između svih članica GNO-a, ICMP je kreirao nove funkcionalnosti, uključujući automatizirani sistem obavijesti o ažuriranju podataka za članice GNO-a, tako da kad god jedna članica GNO-a izvrši neku izmjenu u Bazi podataka, sve članice GNO-a dobiju obavijest o toj izmjeni.
 10. Članice GNO-a su se 2021. i 2022. godine sastale u čak 12 navrata u Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori, Hrvatskoj, Kosovu i Srbiji, kako bi razmijenile informacije o slučajevima nestalih osoba, na osnovu antemortalnih podataka koje su posjedovale, a u cilju usklađivanja podataka u evidenciji u Bazi podataka. Na bilateralnim, trilateralnim i multilateralnim sesijama za usklađivanje podataka, članice GNO-a su prilagodile 5.741 unos za nestale osobe kako bi se unaprijedila tačnost podataka u svakom unosu. Vidjeti Grafički prikaz 1 niže u tekstu.

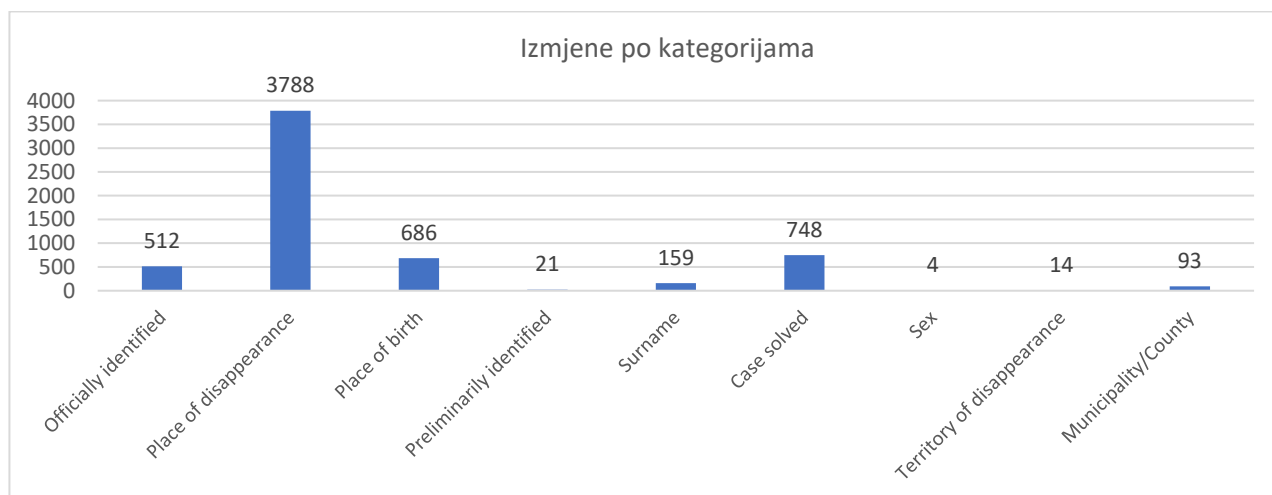
*Grafički prikaz 1:
Broj unosa za nestale osobe koje su prilagodile domaće institucije*

11. U okviru ovog 5.741 unosa za nestale osobe, članice GNO-a su izvršile višestruka prilagođavanja vrijednosti podataka.
12. Članice GNO-a su izvršile 13.613 izmjena na mjestima gdje je već postojala vrijednosti podataka, npr. izmjena pogrešno unesenog datuma rođenja u skladu s rodnim listom nestale osobe. Vidjeti plave stupce u Grafičkom prikazu 2 niže u tekstu.
13. Članice GNO-a su također unijele 3.903 nove vrijednosti na mjestima gdje ranije nije bilo podataka u Bazi podataka. Vidjeti narandžaste stupce u Grafičkom prikazu 2 niže u tekstu.

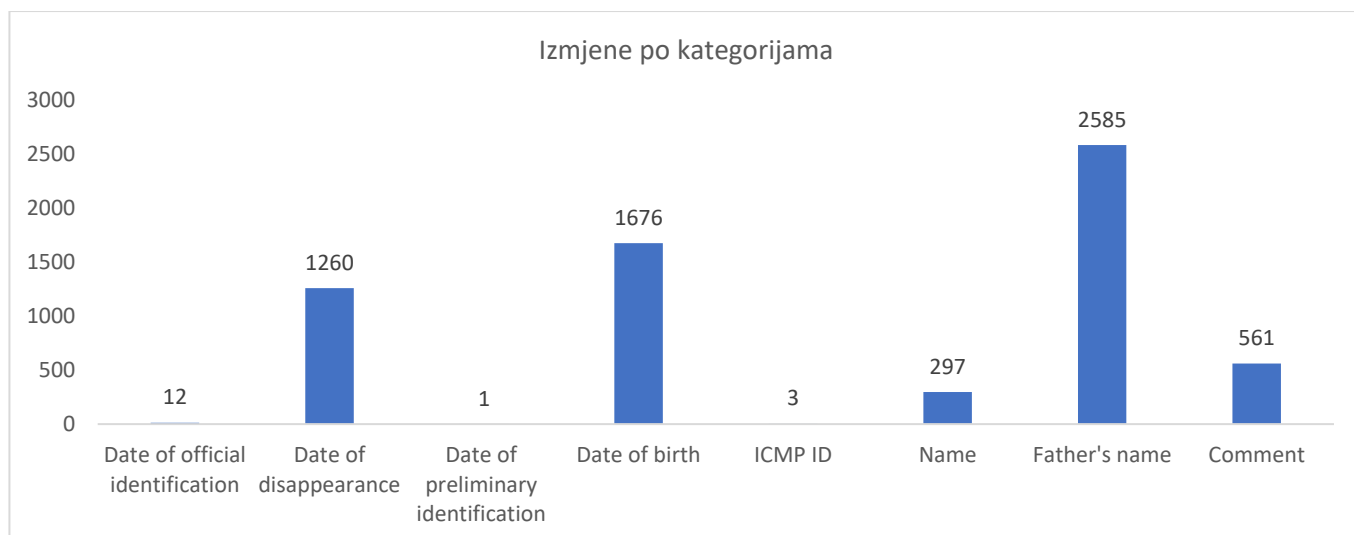

*Grafički prikaz 2:
Broj izmjena po unosu za nestalu osobu*

14. Kategorije u kojima su članice GNO-a ili izvršile izmjenu vrijednosti ili unijele novu vrijednost, gdje ranije nije bilo ništa uneseno, su sljedeće:
Ime, Ime oca, Prezime, Spol, Datum rođenja, Mjesto rođenja, Prijavljeni datum nestanka, Područje (nestanka) (npr. Bosna i Hercegovina, Hrvatska itd.), Opština/Regija (nestanka), Prijavljeno mjesto (nestanka), Preliminarna identifikacija (dostavljen izvještaj o podudaranju DNK, ali nije izvršena zvanična identifikacija u datom slučaju), Datum preliminarne identifikacije (datum kada je izvještaj o podudaranju DNK dostavljen nadležnoj domaćoj instituciji za nestale osobe), Zvanična identifikacija, Datum zvanične identifikacije, Slučaj riješen (npr. otkrilo se da je data osoba živa, ili su poznate okolnosti smrt i mjesto ukopa, odnosno osoba nije nestala osoba), Identifikaciona oznaka ICMP-a (jedinствена šifra dodijeljena svakoj nestaloj osobi) i Komentar.
15. Članice GNO-a su najveći broj izmjena izvršile u rubrikama Mjesto nestanka, Datum nestanka i Datum rođenja. Broj izmjena koje su izvršene u Bazi podataka svjedoči o unapređenju saradnje među članicama GNO-a u pogledu razmjene podataka o slučajevima nestalih osoba. Vidjeti Grafičke prikaze 3 i 4 niže u tekstu.

Grafički prikaz 3

Grafički prikaz 4

16. Baza podataka ima mogućnost pretraživanja po imenu, imenu oca, prezimenu i prijavljenoj teritoriji nestanka. Baza podataka omogućava osobama koje joj pristupe da dostave informacije o konkretnoj nestaloj osobi putem rubrike za povratne informacije. Također pruža mogućnost prijavljivanja nestale osobe ukoliko konkretna osoba nije već unesena u Bazu podataka.
17. Baza podataka omogućava kontinuiranu razmjenu, verifikaciju i ažuriranje informacija o aktivnim slučajevima nestalih osoba između nadležnih domaćih institucija iz bivše Jugoslavije, članica Grupe za nestale osobe, i porodica nestalih putem javno dostupne evidencije. Radi se o značajnom i neophodnom elementu za održivost regionalnih napora u traženju osoba koje se još uvijek vode kao nestale uslijed sukoba iz 90-ih te kako bi se osiguralo da pitanje nestalih osoba ne bude politizirano i korišteno za miniranje napora na izgradnji mira i stabilnosti. Ona također predstavlja jedinstven primjer kako su se države — i ključni subjekti u tim državama — okupile nakon sukoba da bi se angažirale u zajedničkom traganju za istinom i pravdom.
18. Baza podataka je kreirana uz tehničku pomoć ICMP-a, a finansijska sredstva su osigurali Ministarstvo za vanjske poslove, Commonwealth i razvoj Ujedinjenog Kraljevstva i Ministarstvo vanjskih poslova Savezne Republike Njemačke.

Scan to Access
the Database

Organizaciju ovog događaja podržali su:

